

Preken i Bodø Domkirke under stiftsdager november 2017.

Prekenteeksten i dag står skrevet i **Rom 1,16-17**

¹⁶ For jeg skammer meg ikke over evangeliet. Det er en Guds kraft til frelse for hver den som tror, jøde først og så greker. ¹⁷ For i det åpenbares Guds rettferdighet av tro til tro, slik det står skrevet: *Den rettferdige skal leve ved tro.*

Da jeg gikk på skolen hadde vi Bibelhistorie og kirkehistorie. Jeg tror det var i 6.klasse vi lærte om Martin Luther. Det siste året på barneskolen hadde vi skolens overlærer, han hadde også min mor hatt på skolen 25 år tidligere. Denne læreren var av den gammeldagse sorten, vi måtte lære det meste utenat, og jeg husker godt vi stod ved pulten og utenatleste Martin Luthers løsenord fra Romerbrevet 1.16-17. Jeg tror læreren forsøkte å forklare hva det betød også, men det var sannelig ikke en lett oppgave. Men på en eller annen måte fikk han sagt noe om at nåden og troen hørte sammen. For en 12åring som ikke tilhørte en luthersk menighet var det litt spesielt å lære om Luther, han var på en måte ikke min, og fremmedfølelsen av å være litt annerledes kom snikende. Samtidig tror jeg en kime ble lagt til å selv finne ut hva alt dette med Luther og de ulike kirkesamfunnene og forskjellige tolkningene betød.

Jeg har dette året fundert spesielt over dette verset, og tenkt mye på hva denne troen som Luther knytter opp til rettferdigheten nå virkelig er. Hvilke tro er den den rettferdige skal leve av?

Hvilke tro er det Luther ser som så viktig at den både holder for Gud, for medmennesker, for kirken og meg selv?

Jeg vil prøve å si litt om dette i dag.

Jeg har flere ganger møtt mennesker som forteller at de ikke klarer å tro, og hvertfall ikke på en personlig Gud. Etter disse samtalene har jeg tenkt: Hvorfor er det noen som tilsynelatende klarer å tro og noen som ikke klarer? Er det noe med hvor dypt du går inn i stoffet? Er det noe med følelsene du har knyttet til det? Eller er det en slags vilje som styrer om vi tror eller ikke?

Det er skremmende å gå inn i disse problemstillingene. Alle vi som er her på stiftsdagene har på en eller annen måte viet livet vårt til troen på Gud. Vi har bygd yrket vårt på det, lønna vår er avhengig av at vi tror, at vi kan utføre arbeidet vårt fordrer tro. Dette tenkte jeg mye på før jeg begynte å studere teologi for 40 år siden. Kunne jeg virkelig satse livet mitt, fremtiden min på noe som var så usikker som min tro? Tenk om jeg mistet den? Hva skulle jeg da gjøre?

Som utgangspunkt for alle disse spekulasjonene om tro ligger en forestilling om at min tro er avhengig av meg, hva jeg får til å tro, om jeg klarer å holde fast ved troen.

Hvilke tro er det Paulus snakker om i Romerbrevet når han sier; Den rettferdige skal leve ved tro? Og hva var det ved dette utsagnet som ble så viktig for Martin Luther?

Jeg tror min gamle skolelærer hadde rett, Martin Luther lærte oss å se troen som en del av nåden. Troen er ingen intellektuell øvelse, ingen from gjerning, ingen følelse av å tro, troen er ren og pur gave, gitt oss i så konkrete element som ord og vann og vin og brød.

Når vannet øses over vårt hode, da får vi troen, når vi møter ordet om Jesus da får vi ved troen, når nattverden rekkes oss da får vi troens oppholdelseskrefter.

Det er ikke vi som skal holde fast på troen, men troen som holder oss fast. I dette er det mange paradokser, motsetninger. For alle som lever ærlig med troen vet at den er full av tvil, den er usikker, den er spørrende, full av uro og uforstand. Men på en uforklarlig måte kan den holde oss fast, nesten mot vår egen vilje. Det kan ikke være annet enn nåde.

Jeg er ikke utlært i troens verden, snarere tvert imot. I min ordinasjon samtale spurte min kloke biskop om det var noe jeg strevde med i dogmatikken og teologien. Ja, ganske mye svarte jeg og fortalte ham om noe av det jeg synes var vanskelig, særlig det som gjaldt døden og himmelen og de to utganger av livet. Så ristet han på hodet og sa: «du det der kan jeg bare si deg, disse tingene vil aldri bli lette, det er noe av det du må bryne deg på hele livet» For meg var det et befrielsens svar som har gitt meg frimodighet hele livet. Det er ikke hva jeg får til, hva jeg forstår eller opplever som er det viktige. Det er om jeg lever i troens univers, omkranset av Gud, om jeg hviler i at Gud alltid er større enn alt annet, og aldri kan plasseres innenfor mitt forståelsemønster. Det er om jeg holder meg nær til Kristus i sakramentene og ordet.

For oss som arbeider med tro er det så viktig å finne hvor troens kilder er. Så viktig å flytte troen bort fra oss selv og aldri glemme at troen er en gave.

I vår folkekirkelige kontekst opplever vi mye skjult tro, lavmælt tro og blyg tro. Og vi opplever mye tro knyttet til kirken som kulturbærer i samfunnet, til kirkehuset som tradisjonenes sted, til kirken som bygning og identitetsmarkør for stedet. Dette er også tro. Jeg vil fremsnakke at vår oppgave er å forkynne troens raushet, at troen kan ha ulike uttrykk, at den kan være personlig på svært forskjellig måte, at den kan være uten ord men bare en fornemmelse, at den bærer i seg dette at Gud alltid er større, og at vi derfor først og fremst må møte troen med ydmykhet.

Og det er befriende at Martin Luther så sterkt knytter troen til sakramentene. Sakramentene som også kalles nådemidlene. Det er i de troen rekkes oss. Så vil det alltid være et spørsmål om vi kan miste troen. Alltid en spenning vi må leve i. Men hvis vi ser bort fra oss selv og til den nåde Luther lærte oss så tydelig om finnes troen alltid

Art. V Om det kirkelige embete For at vi skal komme til denne tro, er det innstiftet en tjeneste med å lære evangeliet og meddele sakramentene. For ved Ordet og sakramentene som midler blir Den Hellige Ånd gitt, han som virker troen, hvor og når Gud vil, i dem som hører evangeliet, nemlig at Gud, ikke for våre fortjenesters skyld, men for Kristi skyld, rettferdiggjør dem som tror at de blir tatt til nåde for Kristi skyld. Gal 3 (14): "så vi kunne få Åndens løfte ved troen". De fordømmer gjendøperne og andre, som mener at Den Hellige Ånd kommer til menneskene uten det ytre ordet, ved deres egne forberedelser og gjerninger.